

HER HAFTANIN PAZARERTESİ GÜNÜ ÇIKAR
 İDAREHANESİ
 İSTANBUL, ANKARA
 CADDESİ, No. 61.
 Telgraf adresi :
 «YENİ ADAM»
 Gazeteye girmiyen yazılar
 geri verilir.
 Her türlü iş için Müdürlüğe
 müracaat edilmelidir.

Yeni Adam

Haftalık Fikir Gazetesi

Sahip ve Başmuharriri : İSMAİL HAKKI

ABONE ŞARTLARI
 TÜRKİYE İÇİN:
 Üç aylığı 125, Altı aylığı 250,
 Seneligi, 500 kuruştur.
 ECNEBİ MEMLEKETLER İÇİN:
 Üç aylığı 200, altı aylığı 400,
 seneligi 800 kuruştur.
 Havaleler YENİ ADAM
 Müdürlüğü namına
 gönderilmelidir.

Ülkümüz demokrasi ve cumhuriyet için çalışmaktadır.

U. K.

230

İçindekiler

Türkiye bir terbiye
 plânına muhtaçtır.

Almanya'da pedagoji

İspanya Üniversitesi

Kısa tetkik ve tenkitler

Muasır cemiyetlerde ka-
 rı koca

1933 Paris Sonbahar
 Sergisi

Yeni sanate doğru

Avrupa'nın istikbali

Gorki, insan ve ihti-
 raslar

Matusalem

İlim, teknik, sanat, iktisat,
 terbiye, tiyatro, sinema ve
 radyo dünya haberleri.

Gazete niçin çıkarıyorum?

Gazete çıkarmak benim idea-
 limdir. Bu idealime kavuşuyorum.
 Dünya her yüzden değişiyor. De-
 ğişmenin bilgisini kazanmalıyız.
 Değişmeyen varlıklar ölüyor. De-
 ğişme gücünü taşımalyız. Hiçbir
 değişme yalnız başına olmuyor.
 Değişenlerden haber almalyız. Her
 gazete, sahibinin tabiatını taşır
 Benim gazetem de bana benziye-
 ceğdir. Yaratıldığım gündenberi
 demokratça yaşadım. Ölüncüye ka-
 dar da demokrat kalacağım. Büt-
 tün yaşayışında güzellik, iyilik
 ve doğruluk için çalıştım. Gaze-
 tem bu ülkülere hiyonet edemez.
 Gerçi şimdiye kadar bu prensiple-
 rin maddece bir faydasını görme-
 dim. Gazetem aynı prensipleri
 sürdüremez. Millî ihtilâlin ba-
 şındanberi hep onun şerefi için
 elimden geldiği kadar çalıştım.
 Gazetem Türkiye'nin yararına ya-
 şıyamaz. Bu yuvarlağın üzerinde
 benim inandığım insanlar olduğu
 gibi bana inananlar da vardır.
 Onlar beni yarımsız bırakamaz.
 Ben hep insana söyledim. Gazetem
 de insanın gazetesi olacaktır. Haf-
 talık bir gazete, sahibinin büt-
 tün zamanını yutmaya yetişir.
 Ben de bütün zamanımı ona
 verdim. Çocuklar, talebeler, mes-
 lekdaşlar, yurttaşlar: güzellik, doğ-
 ruluk ve iyilik işi yapınız ve sakin
 yurdunuzu sevmek dininden dön-
 meyiniz.
 İsmail Hakkı

İmkânsız samimiyet

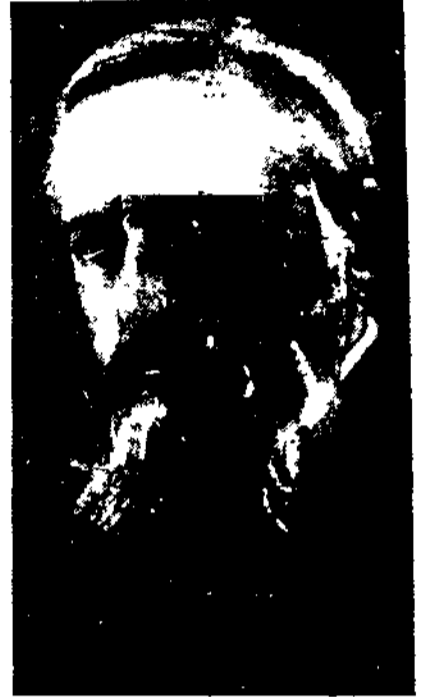
Her insan tarihin eseridir. Bu-
 nunla her birimizin benliğinin geç-
 miş devirlerin bıraktığı izlerle
 yüklü olduğunu söylemek istemi-
 yorum : Bu, tekrarına hacet olma-
 yan bir hakikattir. Fakat her nesil
 her an tarihi, yani hem dünü,
 hem de yarını düşünerek hareket
 etmekten kendini alamamıştır. Ba-
 balarımız bizim için acaba ne der-
 di? Bizim eserimiz hakkında ya-
 rınkilerin hükmü acaba ne olacak-
 tır?..

Bu iki sualden kurtulmak,
 imkânsız denecek kadar müşküldür.
 Kendimizi, üzerine mazinin de,
 istikbalin de gözleri dikilmiş bir
 sahnede tasavvur etmenin doğru-
 su favdaları da vardır: İnsan nesli-
 nin mukadderatı için büsbütün
 lüzumsuz hareketlere mani olabi-
 lir. Zararı da muhakkaktır: Bütün
 arzularımızı tahakkuk ettirmeğe
 çalışmamıza engel olur. Bizi ken-
 di kendimizden şüphe ettirir. Han-
 gi faaliyetlerimizin lüzumlu, hangi-
 lerinin lüzumsuz olduğunu nihayet
 nereden biliyoruz? Mazi elbette ki
 daima hâlden kalabalıktır. İstik-
 bal de bir esrar yığıdır. Ölmüş
 kalabalıklarda büyük bir hikmet
 vehmedilir, esrar perdesi yırtılma-
 ca da altından hakikatin çıkacağı
 sanılır. Bir anda cennetin mazide
 veya istikbalde olduğu itikadından
 kurtulup da bizim yaşadığımız za-
 manda olduğu hulyasına kapıla-
 bilsen belki asil çehremizi görmek,
 göstermek kabil olurdu. «Ok ya-
 yından fırladı.» İşte insan oğlunun
 pek nadiren savurabildiği bir gu-
 rur nidası; okunu atacağı zaman
 uzun uzun düşünür, yayı babası
 gibi kurmak ister, okun oğullarına
 yol göstermesine çalışır. Bunun
 içindir ki hedefi hemen hemen
 daima kısa bir mesafe içindedir,
 hakiki arzusundan çok yakındadır.

Dünyanın bizimle başlamış ol-
 duğunu, bizimle biteceğini zanne-
 debilmek... Asıl samimiyet bu de-
 ğil mi?

«Hafıza! hafıza! insan oğlundan
 ne isters'n?»

Nurullah A'ta

Emile Meyerson 1859 - 1933

En büyük ilim feylesofu E-
 mile Meyerson, öldü. Çoktanbe-
 ri sıhhati bozulmuştu. Fakat bu
 sene esnasında iztiraplı bir hasta-
 lık ve birbirini takibeden üç ame-
 liyat geçirmişti. Hayret verici de-
 recede faal olan bu çalışıcı,
 geceleri hemen hemen hiç uyu-
 mazdı. Esasen fikrinin en iyi
 işlediği saatler geceye tesadüf-
 eden saatlerdi. Halbuki yemeğini
 yeyince hafif bir uykuya daldı.
 Geçen cumartesi, yine her zaman-
 ki gibi böyle da'dı, fakat bu uy-
 kudan artık uyanmadı. Kalbinin
 duruşu bu feyizli tefekkürün sey-
 rini kırmıştı. Meyerson'un eserleri.
 Identité et Réalité, De l' Expli-
 cation dans les Sciences, De'duc-
 tion relativiste, Du Cheminement
 de la pensée gibi muazzam eser-
 lerdir. Son eseri « Réel et
 Déterminisme. dans la physique
 quantique » hakkındadır. Louis
 Broglie hem ilim adamı, hem fi-
 lozof olan Meyerson'a karşı duy-
 duğu hayranlığı bu esere yazdığı
 mukaddimede ifade etmiştir. Fel-
 sefi içtihadını sarsılmaz bir
 azim ile yaşayan bu büyük insan-
 da hiç bir dar nassilik yoktu. Bilâ-
 kis herkese ve herşeye karşı
 mültetif ve sabırlı davranırdı.
 Meyerson kalbin zekâdan aşağı
 kalmadığını ispat eden ve çok na-
 dir olan bir insan zümresine men-
 suptu. Onun ruhunun güzelliği
 kendisini bin bir şekilde izhar
 edebilir mahiyette idi. Meyerson,
 Pascal'ın bahsettiği fikir his ve
 kalp âlemlerinin her ikisinde
 de aynı derecede büyüktür. S.

Yarının işsizleri : makine adamlar sokaklarda dileniyorlar.

ÇOCUK, GENÇLİK VE TERBİYE

Türkiye Milli Bir Terbiye Plânına Muhtaçtır

Türkiye, yaşayışın her yüzünde büyük değişiklikler yaptı. Bu işte en yüksek yaratma gücü gösterdi. Bütün bunlar Türklere yepyeni bir vazife daha veriyor: Yarınını kendi omuzları üzerinde taşıyabilecek kadar sağlam bir gençlik yetiştirmek vazifesi. Bu vazife nasıl yapılabilir? Eski terbiye fikirlerini, usullerini ve yerlerini unutarak, değiştirerek ve atarak, yepyeni usuller kullanarak ve yepyeni insanlar yetiştirerek.

Ezbercilik, gösteriş, pislik, ukalalık demokrasi düşmanı şeylerdir. Terbiye sadece mektep ve kitap işi de değildir. Bu pek büyük bir devlet işidir. En ücra bir An dolu köyündeki çocuklara mahsus yıkanma havuzundan tutun da en ilimce ve en ihtisasa bir radio konferansı, yahut bir Üniversite dersine kadar her şey devletin koruması altında olmalıdır. Radyo, sinema, tiyatro, spor, resim, kitap, konferans, sergi, panayır, toplantı vasıtasıyla milyonlarca Türkün kafa gönül ve işleyiş güçleri birden ve bütün olarak çalıştırılmaktadır. Halbuki söyleme, anlatma, duyma ve işletme vasıtaları yalnız fertlerin, yahut kapalı cemiyetlerin elinde ve bir anlaşmama ve dağıtma vasıtası gibi çalışıyor.

Biri fertten, öteki cemiyetten, biri aile iktisadından, öteki devlet iktisadından bahsediyor. Biri garp musikisini müdafaa ederken öteki arkasından Kürdili Hicaz çalışıyor. Fikirler birbirini itip kakıyor. Millî randımanları yazık ki azdır. Bunlar devlet kuvvetleri etrafında toplansa ve hep Cumhuriyet ülküsüne çalıştırılrsa en yakın zamanda en büyük mahsüllerini verebileceklerdir. Rusya, İtalya ve Almanya gibi eski dağınıklık ve yalnızlık göreneğinden kurtulmuş, topluluk ve birleşiklik kültürüne girmiş olan bütün milletlerin yaptığına bakın, böyle bir şeydir.

Öyle ise bize lazım olan nedir? Her şeyden evvel yeni Türkiye ye yakışacak olan bir yeni adam anlayışı. Bu yeni adamı yetiştirecek olan yepyeni teknikler. Hem bu yeni adamı yaşatacak, hem de bu yeni teknikleri taşıyacak terbiye evleri. İşte «İçtimai mektep» adlı kitabımın bütün sayfalarında müdafaa ettiğim fikir budur. Türk matbuatında bu davanın muhakeme edildiğini görmemek bana yeis getirmedir. Tekrar ediyorum; terbiye meselemiz henüz halledilmiş değildir. Halledilmesi lazım gelen en büyük, en son iş de budur.

Ismail Hakkı

İspanya Üniversitesinde İslâhat

İspanya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

İspanya Üniversitesi 1932-1933 tarihli «Edebiyat Fakültesi Talebe Rehberi» isimli yeni broşürünü neşretmiştir. Yapılan değişiklikler sayesinde artık az ihtisaslaşmış ve ancak pek muhtelif malûmat biriktirmeden ibaret olan bir lisans yapacak yerde, talebe şu 8 lisans karşısında bulunuyor: Felsefe, klasik filoloji, smitk filoloji, kadim tarih, orta zaman tarihi, yeni zaman tarihi ve muasır tarih, asrî filoloji. (İspanyolca, Fransızca, Almanca, İngilizce, Portekizce ve İtalyanca) ve pedagoji tahsil edenler biolojî ve fizyoloji bilmekle mükelleftirler. 1932 senesinin yeni tetkik plânında en şayanı dikkat olan cihet, talebelerin umumî kültür seviyesini yükseltmek gayretidir. Bu umumî kültür tabirini Fransızların teşekkülü manasında değil, fakat talebenin bütün modern, felsefî, edebî, siyasi, ilmi, bedîî nevinden meselelere karşı geniş bir alâka duyması manasında kullanıyorum. Bir iki sene evvel M. Ortezay Gasset «Üniversitenin fonksiyonu» isimli çok kıymetli bir eser neşretmişti. Bu İspanyol mütefekkirinin dileklerinin bugün hakikat olmakta bulunduğundan dolayı bahtıyarız.

Edebiyat Fakültesi kadim medeniyet dillerine büyük bir ehemmiyet vermekle beraber, talebelerine aynı zamanda muasır tefekkürün başlıca kaynak ve akışlarını öğretmekte çok alâkadardır. Meselâ muasır tarih lisansına hazırlanan talebe «muasır kültürün başlıca istikametleri» mevzuu hakkında felsefe lisansına hazırlananlar içtimaiyat mevzuu hakkında pedagojiye hazırlananlar «kültür tarihi» «terbiyenin şimdiki meseleleri» ve bazı «içtimai ve iktisadi» problemleri hakkında sorulacak suallere cevap vermek mecburiyetindedirler. Aynı derecede de muhim olan bir şey de her lisans talebesinin yaşayan bir ecnebi lisan bilmesi şartıdır.

Yeni İslâhatı mevzuubahs ederken, şu noktayı da kaydetmeden geçmiyelim: Lise mezunları dahi fakülteye intisap ederken tâbi oldukları giriş imtihanını ilköğretim hocaları da geçirdikten sonra Üniversite tahsillerine devam etmek fırsatını buluyorlar.

Almanya'da Pedagoji

Madam Elisabeth - J. Huguenin «Education et culture d'après Kerscheneiner» [Kerscheneiner'e nazaran terbiye ve kültür] isimli bir eser neşretmiştir. Kerscheneiner usulü Almanya da çocukların terbiyesini baştan başa değiştiren bir usüldür. Bu terbiyecinin sistemine göre asıl gaye çocuğa bir takım bilgi ve mefhumlar verileceği yerde, onda bir şahsiyet uyandırmaya ve benliğinde bilkuvve mevcut bulunan fikirleri inkişaf ettirmeye muvaffak olmaktır. Her şeyden evvel çocuk gibi beşeri bir mevcudun karakter ve şahsiyetini teşkil etmek lazımdır.

Şüphe yok ki ahlâkî bir bakımdan çocuktaki bazı temayüller «fena» olabilir. Fakat müşahede bize gösteriyor ki bazı mühim karakter vasıfları ne hapis ne de refi edilebilir. Şu halde mürebbinin vazifesi çocuğun iradesine bir mecra bulup bu iradenin sarfını temin edebilecek muntazam faaliyet sahaları açmak, müşterek ve hür bir mesainin hüküm sürdüğü mektep hayatı yaşatmak suretiyle çocuğun bu karakterini yumuşaltmaktır. Mürebbi bu vazifeyi yaptıktan sonra, artık çocuğu kendi hayatını bizzat bu tecrübeleri üzerine kurabilmekte serbest bırakılmalıdır.

Bu usul ve terbiye sistemi nazır Tecker tarafından resmen terviç edilmiştir. Ele alınan bu İslâh teşebbüsü, bir arada olarak nadiren tesadüf edilen başka ikikaygu, gözetmektedir. Birincisi millî kaygu ikincisi hür ve müstakil bir tefekkür kaygusudur. İşte bu İslâh teşebbüsünün Madam Huguenin saydığı şekilde, başlıca noktaları şunlardır:

1. Terbiye tahsile takaddüm etmeli, yani, mektep, her şeyden evvel çocuğun manevî şahsiyetinin inkişafını istihdaf etmelidir.

2. Serbestçe arzu ettiği oyunları, sporları ve mesaiyi intihap etmekte hür bırakılan çocuğu bu terbiye sistemi ile hürriyetine kavuşturmalıdır. Ders saatleri tahdit

Görülüyor ki 1931 ve 1932 senelerinde yapılmış olan İslâhat eski bir müessisenin vakti geçmiş usulleri yerine muasır icap ve zaruretlere tamamen uygun olan yepyeni ve canlı bir müessese kurmuştur.

Yean Sarray

edilip, öğleden sonraları boş olmalı. Yani mektep, çocuğun bütün hayatını ve bütün kuvvet ve enerjilerini tüketmekten uzak kalmalıdır.

3. Bütün tedris müesseselerine aynen tahmil ve tatbik edilebilmeleri caiz olan muttarit programlar olamaz. Program namına ancak her yaşa muvafık olan bazı mevzular teklif etmek kâfidir. Her sene başında, tedris heyeti bir tetkik ve ders programı çizer. Mamafî bu program lâyetagayyer addedilmeyip şerait ve ahvale ve alâka cereyanlarına göre tadil ve tebdil olunmak gerektir.

4. Tedris heyeti «İş komisyonu» şeklinde teşekkül eder ve istişareci mahiyetinde olmak üzere büyük sınıfların talebe mümessillerini kendisine terfik eder.

5. Mektep bültenleri yalnız elde edilen neticeleri değil, aynı zamanda çocuğun umumî tekâmül ve inkişafını ve çocuğun bedeni, fikri ve manevi (ahlâkî) bütün istidat ve kabiliyetlerini zik eder.

6. Muhtelif tetkik müessise veya kollej (lâtin mektepleri), (gymnase) tipleri talebelerin şahsiyetlerine tetabuk eder. Bu tipler klâsik, modern, ilmi ve teknik tetkiklerin mahiyeti itibarile başlıca dört kola ayrılırlar.

7. Kendi milletlerini sevdirmek endişesi, talebeyi diğer milletleri tanımak ve takdir etmekten menetmemelidir. İnsaniyet fikri bir milletin bizzat kendi kendisine aşılması icabeden ülkü neviden bir gayedir.

8. (Anti-intellektüalist) zıttı bir zihniyet sağlam bir (intellectualité) fikri esasa malik olmak zarureti refetmez. Sathî bir hayat arzusunun fazla revaç bulunduğu bir devirde, nazır Becker genç nesillere kültür sahibi bir adam olmak idealini isabetle hatırlıyor.

9. Tedris sahasında mevzuları teksif usulü kabul edilmiştir.

10. Mesaide mütemediyen muntazam ve müteazzi bir teşarük usulüne müracaat ve bu usulü tatbik vasıtasıyla çocuğa umumî menfaatin şahsî menfaate üstün geldiği öğretilmektedir.

11. İfrat bir ihtisaslaşmanın neticelerinin önünü alabilmek üzere din ve felsefe tedrisinin derinleştirilmesi lazımdır. Zira kültüre vasıl olmak için geçilen bütün hususî yollar ve tarihler, terbiyenin nihai gaye ve ülküsü olan bu iki disiplin tarzına münce olur.

How - Leca

KISA TETKİK VE TENKİTLER

Kaza

Adliye sarayı bir kaza eseri olarak yanmıştır, dediler. Kaza fikri Ortazamanlık bir fikirdir. Tahta yanıcıdır. Tahta ile ateşin birleştiği yerde yalnız yangın olur. Tabiatte bu neticeyi vermiyecek hiç bir kanun yoktur. Asrın adamı fiziğe, kimyaya inanır, kazaya inanmaz. Yeni adam tedbir almasını bilen adamdır. Yeni adam tevekkül etmez. Tevekkül miskinlik sıfatıdır. Ahşap düşmanlığı yeni medeniyetin en ahlâklı kıymetlerinden biridir. Taş, demir ve çimento sevgisi insanî sevgilerimizin başında bulunmalıdır. Yanlış, eğri, çirkin emrivakileri bozmak inkılâp iradesinin en ulu sıçrayışıdır. Kıyafetler ve teknikler gibi evleri, yurtları ve sarayları da betonlaştırmak, bu mümkün olamayınca demokrasiye elverişli olmayan bu köhne çatıları baykuşlara yuva yapmak lâzımdır. Daha idareli iş bir gün yanacak olan bu çürük tahta yığınlarını yıkıntı fiatine satıp betonarme millet ve devlet evlerinin masrafına kullanmaktır.

I. H.

Kütahya kiremidi

Gaziantep mebusu Nuri Bey ve arkadaşları tarafından kurulan Kütahya kiremit fabrikasının Marsilya ayanı ve kalıbındaki kiremit mamulâtı bir senedenberi piyasamızda haklı bir rağbete mazhar olmuştur. Yapılan tetkikler bu kiremidin Marsilya kiremidine faik olduğunu göstermiştir. Böyle neticelerden sevinmiyecek Türk mü vardır?

I. H.

Türk bakırcılığının itibarı

Millî bir devletin kurulmasına kaçınan bütün yerli sanayi gibi bakırcılığımızda düşkün bir halde idi. Bunun başlıca sebeplerinden biri Türkiyenin gümrüklerine sanip olmaması idi. İçeride sanayi koruyacak ve yükseltecek kanunlar yoktu. Fazla olarak Avrupalı itibarı yerlinin anlaşılmasına engeldir. Halbuki eski bakır işleri arasında bir şiir kadar güzel ve bir cân kadar değerli sanat eserleri vardır. Bazan bu tencere yahut bir hamamtaşı bizi saatlerce düşündürebilecek gibi ince bir ruhtan doğmuştur. Evde, mektepte, millet ve devlet dairelerinde bakırlarımıza lâyük oldukları en yüksek mevkii vermeliyiz.

Sezai Şadi Beye :

İdarehanemize gelmenizi rica ederiz.

Mangal

İstanbul Adliye sarayı bir mangal yüzünden yandı. Alışıldığı gibi teessürler, teheyüçler gösterdik, müsebbip ve mesul aradık, yanan sarayın maddece ve tarihçe kıymetini düşündük. Bunların hepsi tabii, şeylerin tabiatı içindir. Fakat hiç biri bu ziyarı kaldıramaz. Hiç biri yarını emniyet içine sokamaz. Asıl günah işleyici olan Orta Zamanın bir itikadı ve romantik ruhumuzun hasta bir sarkıntısıdır. O ruh ki mangal üzerinde bir sofuluk havası toplamıştır. O romantizm ki bu alçak ısınma aletinde bir şiir, eski zaman yaşayışının güzelliğini bulur. Mangal, ısınmak işinde geriliğin kendisidir. Yeni adam mangalla ısınmaz ve ateş külü üzerinde avuç kızartmaz. Yeni adamın mangal ateşinde demlenecek kahvesi, mangal kenarında uzatacak ayağı ve mangal etrafına yayacak şalvarı yoktur. Çünkü asır kalorifer, demir ve betenarme asrıdır. Asrın kıyafetine giren, fakat avuçlarını mangal ateşinde kızartan adamın aksıyan bir tarafı vardır.

I. H.

Tramvay ampullerini çalan

Bilen bir zat söyledi: bir garip adam geceleri Üsküdar tramvay yolunun işaret direklerine tırmanıyor ve oradan ampulleri çalıyormuş. Sekiz, on metrelik düz direklere tırmanan bu usta cambaz kimdir? Elli kuruşluk ampul için elektrikle ölmekten korkmayan bu fedai kimdir? Bu kadar kuvvetli olan adam ekmeğini nasıl kazanamaz? Hırsızlık fena şeydir; fakat işin acıklı tarafı bu kadar becerikli insanın Türk cemiyeti içinde faydalı bir iş almamasıdır.

I. H.

Efeyi efe yapan incir değildir

Her yere asılan bir tasarruf ilânı böyle diyor. Bizce «Efe» tipi tamamıyla millî, yani içtimai ve bedîf soydan bir tiptir. Efe olmak için kuvvetli olmak ve silâh taşımak yetmez. Efe olmak için kahraman ruhu taşımak ve gücünü millet uğruna kullanmak gerektir. Eğer bir Türk dehası ve bir Türk canlılığı olmasaydı Efe de olmazdı. İnciri beğendirmek için Efenin oluşunu yanlış anlamak istemez. Türk inciri incir olarak kıymetlidir. Şu dönen yuvarlağın hiçbir noktasında güneş incire bu kadar iyi bir çeşni vermemiştir. İzmir İncirini yapan yalnız başına güneş değil, İzmirin bereketli toprağıdır. « Bu eşsiz Türk yemişlerini, bal kutularını yerseniz kazanırsınız, beslenirsiniz » dersek daha doğru olur. Bir soz güzel olmak için evvelâ doğru olmalıdır. İşte bir örnek: «Gazi bizden biridir, bizim en büyüğümüzdür, bizim bütünümüzdür».

I. H.

Ağaç katleden balta

Bu mevsimde İstanbul'un asır görmüş ağaçlarının dalları balta ile kesilir. Ziraat mütehassıslarının budama dedikleri bilgili ameliyat bu mudur? Hayır. Çünkü budama cerrahlık ameliyatı gibi usullere bağlıdır, naziktir. Her ağaca her zaman yapılmaz, yapılamaz. Yaşatır da öldürür de. Bu ne biçim budama demişler; kesen adam: «Budamıyoruz, biz odunluk alıyoruz» demiş. İstanbulun birçok caddeleri ağaçsız, birçok ağaçları da dalsız ve çiğersiz kaldı. Yeni adam! canlıya kıyma! Bir bahçe memleketi olan Türkiye'yi çöle çevirme!

I. H.

NOEL

İsa'nın sembolik mahiyette bir tarihi mukaddes kahramanı olmasına rağmen, onun hayat ve faaliyetine izafe olunmuş bir sürü bayram karşındayız. Bu bayramlardan biri de Noeldir.

Hıristiyanlığın ilk asrı Yahudilikten istiare olunmuş bayramlarla geçti ve hıristiyanlık tesirini artırdıkça bayramlar icat etmek zarureti hasıl oldu. Bunun için iki yol vardı. Ya yeni günler ve yeni bayramlar yapmak, yahut ta Hıristiyanlık harici dinlerin bayramlarını alıp Hıristiyanlığın esaslarına göre tadil etmek.

Kilise iki çareye de baş vurdu. Mısır Hıristiyanları, 6 ikinci kânunu Mısır payenlerinden aldılar. Bu tarih, Tanrı Oziris'in doğ-

duğu günü. Mısır'da kışın sonunu ve baharın başladığını gösteriyordu.

Garpli hıristiyanlarsa, esası sezmeden alınıp Romalılarca tadil olunarak emperyalizmin ve militarizmin hamisi diye tanıtılmış Tanrı Mitros'un doğduğu günü, 25 birinci kânunu, İsa'nın doğduğu gün gibi kabul ettiler.

Fakat bu suretle bayram ikilemiş oluyordu. Kilise hiç şüphe yok ki bunun da çaresini bulacak. 25 birinci kânunu İsa'nın doğduğu gün ve 6 ikinci kânunu da vaftiz günü olarak ilân etti.

Böylece, birkaç asır içinde İsa'ya bir doğduğu gün bir de vaftiz edildiği gün temin edilmiş oldu. N. Roumioutzeff'ten

Ergani Bakıryolu

Ergani Bakıryolu yapısı için çıkartılan öğüt kâğıtları için bütün Türk gazeteleri yazı yazıyorlar ve her yerde çok güzel şimendifer resmi taşıyan ilânlar göze çarpıyor. Bu işin yalnız güzel Türk topraklarına bolluk ve dirilik getireceğine kimse şüphe etmemelidir. Türkler! düşününüz birkere, demiryolu Bakır taşıyan maden bir yol değildir. Demiryolları yurdumuzun sınırlıdır. Türkü, Türke, Türk ülküsünü Türkiye'ye yayan sinir ağı, canyolu işte budur.

I. H.

Buhran

Buhran varmış. Siyasette, iktisatta, ahlakta, tiyatrodaki buhran. Buhranı gidermek için tedbir lâzımmış. Şu veya bu tedbir. Buhran azalıyormuş, buhran çoğalıyormuş. Bu buhran meraklılarının takındığı bir alim gidişi de vardır. Fakat ilmin doğru işi, var yok demeden, evvel bu buhranın ne demek olduğunu düşünmek değil midir? Evvelâ buhranın ne olduğunu bilmeliyiz ki var yahut yok diyebilirim. Buhran hâdisesinin ilimce aydınlatıldığını hiç gördünüz mü? Hayır, öyleyse buhran kelimesi henüz bir tabir değil, adeta bir lügattir. Hiç bir marfet klâsik iktisatçıların yazısı kadar çok zengin değildir. Halbuki dünya iktisatçıların şu ne olduğu henüz anlaşılmayan dünya buhranı için buldukları tedbir çocukça bir şey değil midir? Sarfiyatı azaltmak, varidatı çoğaltmak... Fakat efendiler, bütün milletler bu cihantutan (ilmî) düsturunuza tatbik ettikleri zaman aynı milletlerin hali ne olacak? Hiç düşündünüz mü?

I. H.

Tramvay şirketi ve Bebek hattı

Beşiktaş, tramvaylarına iki gün üst üste muhtaç olanlar İstanbul'da bir Belediye mevcut olduğundan şüphe edebilirler. Aksi takdirde memleketin üç büyük semtini idare etmesi lâzım gelen bir hatta, tramvay şirketinin halkı yağmur ve kar altında dakikalarca bekletmek hususundaki azim ve irade sine hayırlı bir netice verebilirdi.

A.H.

KADIN, EV VE BAHÇE

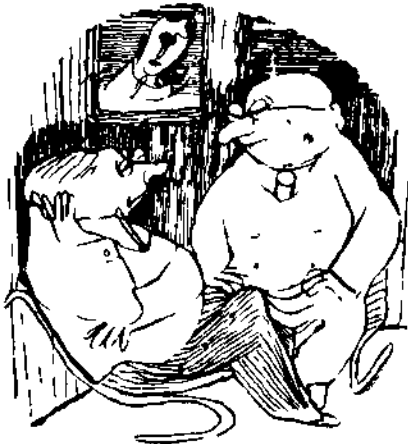
Muasır cemiyette Karı koca

COMOEDIA:

André Maurois'ın bir konferansı:

Hayatın tekâmülü nöbetle bir sür'at veya tenbelliğe tabi oluyor. Şimdi biz allegro (muskide sür'atlı çalş) ahengindeyiz. Her şeye ait fikirlerimiz şaşırtıcı bir sür'atle değişti. Paul Bourget aileyi fevkalâde methediyor ve onu içtimâi hayatın mesnedi olarak ileri sürüyordu. André Gide tamamen buna zıt bir nazarıyı müdafaa ediyor. André Maurois şimdi kıymetleri yeniden gözden geçirmek ve halâ lüzumlu görünenleri işaret etmek zamanı olduğunu takdir ediyor. Pek çok nükte ve psikolojik inceliklerle aşktan ve izdivaçtan bahsediyor. Byron «kadınlarla da yaşamaz, kadınsız da yaşamaz» der. Hangi müessese onlarla iyi bir geçim temin edebilecektir? İzdivaç, muhasımlarının iddia ettiği gibi erkeğin cesaretini ve manevî kuvvetlerini azaltıyor mu? Onu, ikinci izdivaçından sonra pek mesut olan Shelley ve izdivaç hayatı otuz beş senedenberi halâ devam eden Bernard gibi zem etmeli mi? İtiraf etmek lâzımdır ki izdivaç ferde olduğu gibi cemiyete de lüzumludur. Diyolar ki aşk anarşik bir histir, onun üzerine aile istikrarı nasıl kurulabilir? Buna, izdivacın insiyaka bağlı ve bilhassa kuvvetini buradan alan bir müessese olduğu cevabı verilebilir. Fazla olarak bunda erkek ve kadın için arzu ettikleri bir birleşmeye varmak fırsatı da vardır. Bekârlık, taaddüdü zevcat, serbest izdivaç ondan daha fazla aldatıcıdır. Fakat hiç olmazsa bedeni cazibe kadar da akıl üzerine de kurulmuş olmalıdır. Karı koca birbirlerini anlamalı, şevkatli olmalı ve cinsler arasındaki zıddiyeti gidermelidir. Benett'in bir romanı «Evli iken nasıl mesut olunabilir?» ismini taşır. Hayır, biraz hüsnüniyet iki kalbi birleştirebilir. İzdivaç haddi zatında ne iyi ne de fenadır; muvaffakiyeti bizimle mümkündür.

Max Frantel

— Bir kasadar arıyormuşsunuz ?
— Bir değil iki, hem eskisini hem yenisini!
Nebelspatter, Rorschch

— Ameliyeti kaç yapacaksınız ?
— Bin franga, ama uzulmeyin iki üç dakikada biter.
— Bin frank vereceğimize gofe bir yarım saatlik olsun uzatmak kabıl değil mi ?
11420 Florense

MEVSİM MODASI

Vu:

Aşağıda Paris'te mevsim ortası modasında göze çarpan değişikliklerden bazılarını okuyacaksınız:

Evvelâ baş tuvaletleri: Şapkaların yeri birdenbire değişmiştir. Artık sağ gözün üzerine doğru bir yatış yoktur. Uzun zamandan beri saklanmakta olan kaşlar tekrar meydana çıkmışlardır. Yeni şapkalar başın arkasına doğrudur. İçlerinde geniş kenarları yukarıya doğru devrilmiş şapkalar da vardır. Hatta bereler de daha geriye çekilmiştir.

Şapkalar çıkınca saç tuvaletleri de bir yukarıya çekilme gösteriyor. Saç kıvrımları, küçük lüleler, başın mümkün olduğu kadar gerisindedir. Saçlarının lülelerini büyük annelerinizin yaptıkları gibi tepenize doğru yığınız. Baş için bu kadar kâfi. Şimdi elbiselere ve evvelâ yakaya inelim.

Yaka: Yüz elbisenin içinde doksan dokuz tanesi dik rahibe yaka gibi kapalı yakalıdır. Yakaların ekserisi küçük ve garip mandallarla toplanmış, kapalı. Bunların arasında dik çinli yakaları da var. Ve yakada boyuna asılmış hissini veren elbisesi aşağıya doğru dökülüyor.

Düşük omuzlar: İşte mühim bir değişiklik daha. Artık köşeli, erkekvari omuzlar yok. Onların yerine düşük omuzlar. Yeni kollar hakkında bir fikir edinmek isterseniz bir kapın omuzlarınıza sarıldığı vakit nasıl duracağını göz önüne getirin. Kap olmazsa rahiplerin önden arkaya doğru omuzları üstüne attıkları büyük uzun yakalar. Ve ya raglan omuzlar. Ekseriya kolun dikiş yeri yoktur. Dirseğe doğru gelince kolda birdenbire bir genişlik, bolluk.

Yukarıda 99 elbisenin yakası

kapalıdır, demiştik. Yüzüncü elbisede ise bunun aksi olarak ön fazla dekolte olan bir yakadır. Hemen bütün gece elbiselerinde bir kap, ceket, şal, veya boynu iyice saran bir atkı olacak. Her çeşit kaplar, uzun, kısa, ceket bir biçimi kaplar veya kap biçimi ceketler. Bunlardan bir çeşit: Yalnız iki kol takılmış bir atkı boynu sarıyor ve arkada kap halinde dökülüyor. Bütün elbiselerde bi vücudu sarış olacaktır. Bu bazen sıkı sıkı düğmelenmekle temin ediliyor.

Umumî görünüşü itibarile bütün elbiseler de bir rüzgâra tutulmuş halı, gündüz elbiselerinde rüzgâr sanki arkadan esiyormuş gibi, elbisenin bütün zenginliği. Kumaşın en çok toplandığı yer öndür. Halbuki gece elbiselerinde bunun akasine. Bunlar önden rüzgâra tutulmuş gibidirler ve elbisenin önu vücuda iyice yapışmış arkada ise bir bolluk, zenginlik.

Pariste, gece elbiselerinden pamuk havlu kumaşından yapılmış olan biri, çok rağbet kazanmıştır. Şu halde bizim de Bursa havlu tezgâhlarına yeni bir çeşit çıktı demektir.

Tafta bülüzlar: Bütün yeni bülüzlar etekliğin üzerinde bağlanmış olacaktır.

Her çeşit kirli renk. Modadır. Kirli pembe, kirli yeşil, kirli gri, kirli kahve rengi. Bu renkler kirliliklerine rağmen yine goze çok cazip geliyor. Siyah ta ekseriya kırmızı domates rengi, altın sarısı, açık mavi, yeşil veya pembe ile kırıştırılmış olarak.

Beyaz ve siyah, bilhassa siyah hissini veren çok koyu renkler gece elbiselerinde her vakit olduğu gibi yine pek çok giyilecektir.

Feminism

Eve:

«Fransa ihtilâli kebirinden sonra doğan ve eski batıl fikirleri ortadan kaldırmak için on dokuzuncu ve yirminci asırlarda parlak bir surette devam eden feminizm hareketi dünyadaki mevzuların en mühimlerinden birini teşkil etmektedir. Önceleri, bu hareketin mahrumiyetten ve hoşnutsuzluktan ileri geldiğini söyleyenler olmuşsa da, en mümtaz, en zengin ve en mesut kadınların da bütün kuvvetleriyle Feminisme çalıştıkları görülünce bu fikirlerin ne kadar yanlış olduğu anlaşılacaktır. Bu husutaki umumî fikir ise; fennin, talim ve terbiyenin ve demokrasinin ilerlemesi neticesi olarak, içtimâi hadiselerde husule gelen derin değişikliklerle, harbin yaptığı karışıklıktan dolayı, artık evdeki kadını akidesi asrî hayatın şedit ihtiyaçlarına uymadığından, kadın hukukunun buna göre tetkik ve tashihi merkezindedir.

Bununla beraber bu fikir gösteriyor ki böyle bir inkılâp ancak ehveni şerdir. Zira kadının aslî tabii meyli evlenme ve analıktır. Ancak, oldukça haklı görünen bu tez, kısmen sofismden başka bir şey de değildir. Zira feminist bir harekette, her türlü inkılâp fikrile, maddî kanunlar ve memleketin, kadınların erkeklerle beraber çalışmasını temin hususundaki hakikî bir ihtiyacı bulunmasından evvel bu hareketin esasını teşkil eden daha mühim bir z ruret vardır. Bu da kadının kendini tanımak arzu ve ihtiyacıdır. Kadın asırlarca kendini tanımadı. Mahkûm ve yarı şuursuz bir halde kendinin kim olduğunu bilmedi. Fakat gözünü açtığı günden itibaren de feminizm doğdu. Dinin kapalı felsefesi; hilkat, üluhiyetin kendini tanımak arzusunun neticesidir diyor. Bizde feminizm, kadının kendini tanınması ihtiyacından doğmuştur diye tarif edebiliriz.

Henriette Sauret'den çeviren
Zeynep Cevat

— Eyi biliyorum ki kemanımı buraya bıraktım.
— Devekuşu da yuttu diyemezsiniz ya!
Gutierrez, Madrid.

RESİM, HEYKEL VE MİMARİ

Aşlı İspanyol olan Picasso 1900 senedenberi Fransa'ya yerleşmiştir gençlik eserlerinde doğduğu memleketin hususiyetini Parise gelmesiyle beraber bırakıyor. Son otuz senelik Fransa ve bütün dünya sanatını arkasından sürükleyen Picasso'nun muhtelif devirleri vardır. Yukarıya koyduğumuz resmi, şahsiyetinin en bariz misallerinden biri olarak telâkki edilebilir.

Resmin cançekişmesi

Meşhur sanat tarihçilerinden Elie Faure «L'Amour de l'Art» mecmuasına yukarıdaki başlıkla yazdığı bir makalede şu düşünceleri ortaya koyuyor: resim sanatı can çekişiyor. Bu sanata artık ihtiyaç kalmamıştır. Yeni yaşayış, sinema, radyo bu sanatı içtimâî bir fayda yerinden düşürmüştür. Tarihte ölen sanat yalnız resim değildir. Hâk ve yarım - kabartma da aynı sona ermiştir. Césanne, Renoir, Seurat, bu büyük ressamlar resim âleminde yeni bir çağın değil, can çekişme halinin ifadeleridir. Resm'in bu felâketine sebep şahsî bir ifade vasıtası olması, sinema gibi umumî ve maşerî bir ifade vasıtası olmamasıdır.

Elie Faure'un kanaatinde değiliz. Resim can çekişmiyor, canlanıyor. Kendi fikrimizi yazacağız.

I. H.

Pisikanalize göre sanat [*]

Ortada mevcut bir zehaba göre psikanalize estetik telifi kabul olmıyan şeylerdir. Hekimlere müracaat eden ve az çok sanat duygusu olan hastalar, tabiidan sonra güzellik duygularını kaybedip etmiyec-klerini sorar ve bundan pek korkarlar. Hakikat ise psikanaliz, sanat psikolojisinden ziyade sanatkârınki ile iştiğal eder.

Sanat istilâhı oldukça karışık bir şeydir: ekzibisyonist temayülünden doğan (süslenme) ve taklit garizesinde kaynağını alan (kopyecilik) gibi temayülleri de ihtiva ediyor. Bedîî hissin hüsnü, şekle ait münasebetlerin afakî ve zevk verici bir surette hissinden ibarettir. Bedîî his ancak şekil ile âlâkadardır ve bizatihi bir şeydir. Bazı estetik mütehassıslarına nazaran şekilde her hangi bir muhteva bedîî his ancak şekil ile âlâkadardır ve bizatihi bir şeydir. Bazı estetik mütehassıslarına nazaran şekilde her hangi bir muhteva bedîî hissin yaralanmasına sebep olur.

Fertler üzerinde yapılan psikanalizler, bedîî hissin tahtesşurunun derin tabakalarından fıskırıldığını, sanatın da bu tabakalardaki çatışmaları halletmeye yarayan dolanbaçlı bir ifade tarzı olduğunu göstermiştir. Rank sanatkârı tarihten evvelki devirde yaşamış bir kahramanın devamından ibaret telâkki ediyor Sanatkâr, bu kahramanın içtimâî rolünü tekrarlamakla mükelleftir. Sanatkârın tahtesşuurunu istilâ eden en mühim çalışma, fücür motifi denilendir. Edebiyat, folklor, din ve halk oyunlarındaki temaların hemen hepsi fücür motifinden doğar. Fücür motifi (ödip kompleksi) denilen mudilenin bir tenevvüü olduğundan denilebilir ki sanat yalnız ödip mudilesini hâl ile meşguldür. Bu müşahede sanatkârların neden ilhamlarını içtimâî kahramanlardan aldığını izah eder.

Freud, sanatkârı hemen hemen bir sinir hastası telâkki ediyor. «Azgın temayüller, tenebbühler, saiklerle sarsılan sanatkâr, zafer, servet va aşkı elde etmiye çalışır. Lâkin elindeki vesait bu gayelere erişmeye kâfi gelmediğinden bütün mesut olmıyan insanlar gibi o da hakikatten uzaklaşır. Ve âlâkasını, muhayyilesindeki arzulara çevirir. İnsanları muhayyelenin fantezisinden hakikate ulaştırın yol sanattır.»

Dr. İzzettin Şadan

[*] James, Rank, Freud'den.

1933 Paris Son Bahar Sergisi

Le Temps :

On dokuzuncu ve yirminci asrın Paris'i bütün Rönesans İtalya şehirlerini yalnız kendisinde topladı. Venedik, Florans, Roma Siyen bugün Monparnas ile Monmartr arasındaki geniş sahaya yerleşmiş gibidir. Yetmiş bin sanatkârın emeği ile yuğrulan bu şehirden her gün bir yenilik, bir taze fikir fıskırırsa şaşmıyalım yapacağımız şey, ancak bu değişikliklere göre adım uydurabilmektir. Muhtelif sergilerin içinde *Sonbahar sergisi*'nin hususî bir mevkiî vardır. 1933 te tesis edildi. Kapısının meraklılara açıldığı gündenberi otuz senelik bir hayat geçirmiş bulunuyor. Vaktini nasıl kullandı? Dünya sanatında nasıl bir tesir yaptı? ve nihayet bugün üzerimizdeki tesiri nedir? Bu suallerin - küçükte olsa - cevaplarını vermek bütün yirminci asır resim, heykel, mimari, tezyinî sanatler tarihini yazmak demektir. Carrière, Renoir, Jules Cheret, Maurice Denis, Rouault, Bonnard, Vuillard, Dunoyer de Ségonzac, Roger de la Fresnaye gibi ressam ve heykeltıraş, Rodin, Bourdelle, Maillol, Joseph Bernard ve mimarlardan Charles Plumet, Henri Sauvage, Auguste Perret ki hepsi bir devrin başına geçmiş üstatlarıdır; bazıları ömürlerinin son senelerini, bazıları da en mühimlerini burada verdiler. 1930 da dumanlı bir meşaley en çok geçmeden aydınlatıcı alevler çıkarmağa başladılar. Başlangıçta programsız bir mezhap şeklinde harekete geçen yeniler «akademik» ve «pompiye»lere aksülâmel yapmakla kalmadı. Güzel sanatler akademisinde köhne birçok fikirlerle her gün biraz daha zehirlenen gençlere iyi bir yol gösterdiler. Geçen asrın mühim ressamlarından Jean-Paul Laureans serginin bir açılma günü dışarı çıkarken genç bir sanat münekkidine şunları söylüyor: «çilgınlık, bununla beraber ne yeni hisler. Hürriyet, hepsi iyi sanatlerini öğrendikçe bu zincirden kurtulmuş sevkitahtiler sükün bulacaklar. Onlardan Fransız resmi için bir tazelik ve yenilik çıkacak. Tabiat başka türlü görülecek, öyle şeyler bulacaklar ki benim ait olduğum neslin hiçte hatırından geçmemiştir. Çok iyi şeyler göreceksiniz, gençsiniz».

Zeki Faik

Tahta kabartma heykel

Zadkine mussır heykeltıraşlar içinde «ecole» sanatine karşı en çok mücadele etmiş bir sanatkârdır. Eserlerinde volüm, ışık ve gölgelerin tevzi tarzı hâkimdir.

Bir satış münasebetile

İngres On dokuzuncu asır ortalarının en mühim iki ressamından biridir. Delacroix ile birbirini tamamlayan bu iki dahî, nedense, hayatlarında birbirinin sanatinden hoşlanmazlardı bugün Louvres'da bütün esaletleri ile yanyana duran İngres bilhassa çizgi, Delacroix ile renkleri hayranlarının ziyaretlerini kabul ediyorlar. Geçen hafta İngres'in bir tablosu 275,000 franga - bizim para ile 25,000 liraya - satıldı. Hayatta yalnız dükkân ve apartman almayı emel edilmiş zenginler için bunu bir uyandırma vesilesi sayabiliriz. Sanat eserleri öyle «kıymet» lerdir ki «altın»dan daha sağlam istikballe ri vardır. Bugün duvarlarımızı süslüyen bu eserler istenilen zamanda tamirsiz ve vergisiz olarak alındığından daha fazla bir paraya değişebilirler. Büyük İngres: «hat sanatın iffetidir» diyor Bütün ömrünü vuzuh için de geçirmiş, yalnız kendisine mahsus hatlar yaratmış olan ustâ. Bilhassa modren mimaride iyi bir rehber oldu. İngres'in iki üç kelimesi yalnız resim sanatı için sarfedilmiş değildir. Yaşadığımız müddetçe bu sözleri bir ders olarak kendimize tatbik edebiliriz: boyadan evvel doğru çizmeyi öğrenelim.

Zeki Faik

EDEBİYAT VE TENKİT

Yeni sanata doğru

On dokuzuncu asır ihtisas asırıdır ve belki bunun için, insanın muhtelif faaliyetleri arasında bir muvazene, bir ahenk kurmağa muvaffak olamamıştır. Bir çok sahalarda harikalar vücude getirmiş olan o asrın yetiştirdiği adamlar insanlığı bir takım haricî felâketlerden kurtarabildiler; fakat insanlık kendi içinden, tuttuğu yolun neticesi olarak doğan felâketlerle karşılaşınca herkes gibi onlar da şaşırıp verdiler, hiç bir sorunun cevabını bulamadılar.

1914 harbinden sonra insan oğlu her tarafta eli böğründe kalıverdi. Ne yarımından emindir, ne de kitaplarda kendisini teselli edecek bir söz bulabiliyor. Çünkü hayatın - şeniyetin ve hülyanın - terkibi olması icap eden sanat de bir ihtisas işi oluvermişti. Umumî harbe takaddüm eden senelerde bir ehemmiyeti olan yegâne sanat hiç şüphesiz ki simbolisma veya onun aristokratik estetiğinin tesiri altında kalan cereyanlardı. Bunların haricindeki sanat, bazan büyük bir tabakayı alâkâkadar etmiş olmasına rağmen cansızdır, hayattan uzaktır, çünkü ancak eski şekillere eski manalar doldurmakla iktifa etmiştir.

O sanat asıl vazifesinden, yani yeni ruhu aramaktan kaçmıştır. Simbolisma estetiği ise yeni hayat haricinde, yalnız saf şekiller âleminde aramıştır. Verdiği eserleri ancak bir kısım insanların, edebiyat ile meşgul olanların anlamasını istiyordu. Sanati bir ihtisas haline getirmişti ve bunun için zamanının umumi kanaatinin bir mahsulüdür. Halbuki zamanına isyan ettiğini zanneder.

Bugün her tarafta simbolismaya, onun neticesi olan cereyanlara karşı bir aksülamel var. Doğrusu simbolisma da muhtelif isimler altında bütün mahsullerini vermiş, bir cemiyete değil, hiç kimseye hitap etmez bir hale gelmişti.

On dokuzuncu asır itikatları şimdi ölüyor. Onun dalâletleri ile yarattığı şartlardan kurtulmanın zor olduğunu biliyoruz; çünkü o dalâletler caziptir ve doğrusu büyük şeyler de yaratmıştır. Bunların en caziplerinden biri ferdi kendi kendine esir etmiş

Edebi mükâfatlar

Bu sene Nobel mükâfatı Rus muharrirlerinden İvan Bunin'e verildi. Rus edebiyatı bu mükâfatı ilk defa olarak kazanıyor; birkaç sene evel Gorki'nin namzetliği ilân edilmişti, fakat İsveç akademisi Alman romancısı Thomas Mann'ı ona tercih etti.

İvan Bunin, memleketinin bugünkü siyasetine muhalif olduğu için ihtilâlden beri Fransa'da yaşamaktadır. Kendisi gibi memleketini terketmiş olan bir Rus muharriri, Lvovski diyor ki:

«İvan Bunin hemen hemen hiç roman yazmamıştır. *Mitia'nın aşkı* ve şimdi bitirmekte olduğu *Arsenef'in hayatı* isimli iki roman istisna edilirse bütün kitapları kısa veya uzun hikâyelerden mürekkeptir. Bunun için Tolstoy veya Dostoyevski'den ziyade Turgenef'e ve Çehof'a benzer. Zaten onu Turgenef'e daha yakından bağlayan başka müşâbehetler de vardır: Her ikisi de cemiyetin orta - halli sınıfına mensuptur, edebî ananelere bağlıdır, eserlerinde aynı şiir havası vardır, hikâye anlatma usulleri birbirinin kine yakındır, bazan mevzuları dahi birleşir. Bunun için Bunin'e: «20 inci asrın Turgenef'i» diyebiliriz.

«Aralarındaki başlıca fark ise Turgenef'in bazan siyasî ve içtimâî meselelere de temas etmesidir. Bunin bunu hiç bir zaman yapmamıştır ve yapmayacaktır. Pek nadiren bir içtimâî meseleye temas etse bile mücadeleye girişmekten çkinir, ancak sanatkâr kalmak, manzaralar ve insanlar göstermek ister; her re pahasına olursa olsun siyasete karışmağa razı değildir. Ancak edebiyata itibarı vardır, bütün hayatını saf, hasbî, içten doğan sanate hasretmiştir.»

olmasıdır. Böyle bir esaret sevi-
lir, çünkü mahiyeti, bir esaret
olduğu anlaşılır.

Fakat yeni sanat hürriyeti kendi kendilerinden çıkmakta bulacak adamların eseri olacaktır. Açık pencere, açık ruh... Doğrusu bu da bir esarettir; fakat hürriyet eski peşinhükümleri yıkmaktan, yeni imkânlar yaratmaktan başka bir şey değildir. Her itikat, yeni çıktığı zamanlarda hürriyeti temsil eder, ancak yerleştikten sonra esaret olur.

Nurullah Ata

André Malraux

Bu edebiyat artık ölmektedir. Her memlekette genç cereyanlar sanatın hayata karışmasını, hayatın bütün davalarını benimsemesini istiyor. Fakat hasbî, gayesiz sanate veda edilen bir zamanda onun büyük ustalarından birinin takdir edilmesi de güzel bir harekettir.

Nobel mükâfatı 65 bin lira kadar tutar. Bu para bu sene esrei ile de ona lâyük ve ihtiyacı olan bir muharrire verilmiştir.

1933 - senesi Goncourt mükâfatını ise yeni fikir cereyanları adamlarından biri, André Malraux kazandı. Bu genç muharrir Çin ihtilâl hareketlerini tasvir eder ve sanatı, hayatı temaşadan ibaret zannetmekten çok uzaktır.

Bir Fransız münekkidi, M. Ramon Fernandez onun için diyor ki: «M. Malraux'yu tarif etmek, onu bir düstur içine yakalamak müşküldür. İhtilâlcidir, fakat uzletin de müheyyic bir şairdir; tahlilcidir, fakat dehası onu terkiplere ve «Mythe» ler (bir zamanın, bir milletin veya bir sınıfın esas itikadı) ibdâna götürür; Proust kadar reybidir, fakat harekete geçmenin, meydan okumanın şairidir.»

Bu muharrir «*La Condition humaine*» isimli kitabı için mükâfat aldı. EVELKI romanları: *Les Conquérants*, *La voie royale*.

Les Nouvelles littéraires ve *Marianne* da

Amele — Karımla beraber çarşıya gideceğiz, müsaade eder misiniz?

Patron — Olmaz!

Amele — Çok teşekkür ederim efendim.

Buen Humor, Madrid

İtalyan edebiyatının hususiyeti

İtalya muharrirlerinden Camillo Pellizzi, memleketi edebiyatının hususiyeti ne olduğunu araştırırken diyor ki:

«Diğer milletler, bilhassa şimal milletleri kendi kendine kifayet eden, hikmeti - vücudunu kendinde bulan bir sanat tasavvur edebilmişler, böyle bir şeyin varlığını hissetmişlerdir; İtalyan milleti ise onu tasavvur etmez, hissetmez. Bu, İtalya'nın birtakım kelime canbazları, süslü söz mütehassısları, yalnız şekle itibar etmiş edebiyatçılar yetiştirmedeğini söylemek değildir; bilakis, böyle adamlar yetiştirmekte o kadar velüttür ki Bizans ile İskenderiye'yi bile geride bıraktığı iddia edilebilir. Fakat İtalya'da, içtimâî bir faydası olmayan sanat çabucak sahte sanat haline tereddü eder. Başka memleketlerde sanatın gayesi muhayyilenin bir oyunu olmaktan, insanı etrafını çeviren şeniyetten bir an için kurtarmaktan ibarettir; İtalya'da ise ancak şeniyeti tetkik ile zenginleştiren, hayatta faal bir hizmeti olan hayal hakikî sanat eserleri vücude getirmiştir. İtalya toprağının yetiştirdiği en büyük nasirler Julius Cesar, Catteridna Benincasa ve Galile'dir, yani bir devlet adamı, bir azize ve bir âlim. Boccaccio'nun en güzel eseri ise vebayı tasvir ettiği sayfalarıdır.» Camillo Pellizzi.

Büyük Alman şairi Stefan George öldü

Stefan George, Stephane Mallarmé, Paul Valery ayarında büyük bir şairdir. 1868 de doğmuştur. Alman dilinin açıklığına ve musikisine çok hizmet etmiştir. Ancak, kuvvetli bir seciyesi ve yaratıcı bir dehası olan bu güçlü sanatkâr, zamanın ihtiyaçlarını anlamıyarak şiirlerini Alman halkı için değil, dar ve sayılı bir güzidel sınıfı için söylüyordu. Stefan George fertçi ve aristokrat bir şairdi. Halk için yetişmemiş ve halk onu anlamamıştır. Bununla beraber «İlâhiler» ve «Hayatın dokuması» gibi eserleri zaman ve mekân tanımayan mutlak bir kıymet taşıdığından belki ölmeyecektir.

CEMİYET, MEDENİYET, NÜFUS

Avrupa'nın istikbali

The Forum, Newyork:

Küçük kıtamız muasır medeniyeti husule getirmiş olan bütün hakiki kuvvetlerin kaynağıdır. Dünyanın geriye kalan kısmını keşfeden, yer yer araştıran ve nüfusla dolduran hep Avrupalılardır. Dünyayı fetheden büyük iradeleri yetiştiren, aynı vecihle dünyaya buhar ve elektrik kuvvetlerinin sureti istimalini yayan yine Avrupalılardır.

Bütün bu sebeplerden dolayı Avrupa diğer kıtalara benzemez; coğrafî bir mevcudiyet olmaktan ziyade zihni bir mefhumdur. Avrupa içinde seyahat edilir bir kıta olmaktan fazla insanda gittikçe şuurlanan manevî bir halettir. Avrupa'ya gelen bir Amerikalı ancak zahiren bir seyyahdır; hakikat halde Okyanusu aşmasının sebebi kendi içinde yaşayan avrupai telâkkileri kuvvetlendirmek arzusudur. Yaratmak kudretine nasıl malikse, Avrupa aynı vecihle mahvetmeye de kadirdir. Kabiliyetlerini izhar hususunda dünyaya karşı her sahede o derece cömert davranmıştır ki artık bu vaziyet kendisini usandırmıya başlamıştır.

Vaktile Avrupa terakki membaı olan bir memleketti Terakki Avrupa'da doğup yine orada adetâ bir din mahiyeti almıştı. Terakkinin gittikçe artan bir hızla dünyaya yayılması ancak kuvvetini Avrupadan almak şartile mümkün olmuştur. İşte 1914 te Avrupa'yı o harp macerasına ve bugün de iktisadî buhran felâketine sürükleyen hep bu hızdır.

Muasır Avrupa milliyetçiliği terakkiye karşı bir müdafaa hareketidir. Bugün Avrupalılığı itham eden hakiki delillerin iptidai mevât fiatlarının bu derece düşmesi, sınaî memleketlerin diğer memleketlerin istihlakinden fazla istihsalâtı, yani, tabiri diğerle istihsal meselesinin bir tevzi meselesi oluşu gibi vakialardan ibaret olduğu görülüyor. İstihsalin ehemmiyeti her sene o derece fazlalaşmıştır ki artık bütün beşeriyetin mukadderatına hâkim olmuştur. Makine müstebit bir efendi, müstehlik te onun kölesi oldu. Makinenin istihsalı arttığı nisbette müstehlikin ihtiyaçları çoğalmıştır. Buna mukabil ihtiyaç çoğaldıkça makinenin istihsal sürati o nisbette artıyor.

İşte Umumi Harbin hakiki sebebi bu idi ve şimdiki buhranın

sebebi de yine budur. Felâketin membaını kendisinde duyan Avrupa şimdi bunun çaresini terakkinin önüne geçmekte buluyor.

Avrupa'nın hali hazırda takip ettiği az çok şuurlu gaye, terakkinin tahdididir. İlerlemekten sarfınazar eden Avrupa, artık geri dönmek tecrübesine girişti. Milliyetçilik cereyanı Halen müstamel olan iktisadî usullerden daha iptidai olanları istilzam ediyor.

Fransa ötedenberi iktisadî tekâmül seyrini yavaşlatmak ve memleketin ifrat derece mihanikleşmesine mani olmak hünerini göstermiştir. Zira Fransa makinenin ancak fertlerin rahatını temin ettiği nisbette lüzumuna kâildir. Halbuki Almanya hiçbir zaman böyle tedbirli davranmamıştır. Onun içindir ki bu memleketin kendi vasi istihsal bünyesine karşı yaptığı son derece şiddetli aksülâmel bir ihtilâli andırıyor. Alman milliyetçiliği, ifrat derecede sınaileşmiş bir memleketi iktisadî, siyasî ve fikrî bütün sahelerde, kendi ihtiyacını temine muktedir zirâ bir birlik haline getirmek cehdiyle yapılan hür bir teşebbüstür. Hülâsa Avrupa milleleri bugün selâmetlerini şuurlu bir gerilemede ve vaktile kendilerinin meydan açtıkları bir tekâmülden kendi irade ve arzularile vazgeçmekte buluyorlar.

Bu gün Avrupada bütün-ümütlerini teknik terakkiye bağlayan ve ona âdeta iman eden tek bir memleket kalmıştır: o da Sovyet Rusyadır. Bolşevik devleti elektriğe bir Allah gibi tapar. Stalin de memleketi mümkün olduğu kadar, belki de garbi Avrupaninkinden de daha mükemmel bir istihsal sistemiyle teçhiz etmek sayesinde bolşevikliğin ilelebet idame ettirilebileceğine kanidir.

Bolşevikler el'an terakkiye ibadette devam eden son Avrupalılardır.

Eğer Rus bolşevikliği ve Alman milliyetçiliği intihap ettikleri yolda yürümekte devam ederlerse Avrupanın az zaman zarfında şimdiye kadar alışmış olduğumuz manzaradan tamamen başka bir hal arzedeceği tahmin edilir.

Berlin'deki Tempelhofersfeld'te sakin öküzler çift sürerken, Don nehri sahillerinde ve Ural'da de (gratte-ciel) lerin semalara yükseldiği görülecektir.

Fredrich Sieburg

Japon iktisadiyatı Japonya ve Japon iktisadiyatı dünyayı tehdit ediyor

Bazıları japon mallarının ucuzluğunun nasıl temin edildiğini, bu ucuzluğun zararını kim çektiğini soruyorlar.

İngiltere ile Japonya arasında da Hindistan pamuk pazarına hâkimiyet mücadelesi vardır. Japonya ucuz hatleri ile bu mücadeleye giriyor, İngiltere sadece Japonyadan değil, bütün dünyanın her tarafından gelen pamuklu kumaşları men'eden imtiyazlı gumruk sistemi ile ona mukavemet ediyor, Japon mallarının ucuzluğu dünya ticaretinde kararsızlıkla uyuyor. Yunun düşüşüyle beraber Japonyada iş ve emtaa fiatı da yükselse idi Japon ihracatı Amerikanınki gibi Avrupa ticaretlerine okadar tesir etmezdi. Halbuki ücretlerin değişmediğini vesikalar aşikâr surette gösteriyor. Japon ihracatçısı altın mukabilinde satıyor ve buna mukabil amelesinin ücretlerini altına nisbette % 60 kıymeti olan kâğıt para ile tediye ediyor. Bu hâl kendisine bir kâr bırakmak suretiyle hatları tutmasını mümkün kılıyor. Japonya emeğin asgarî kıymetinden istilade ediyor. Kâğıt ücretleri yükselmediği için mamulâtın kıymeti memleket dahilinde yükselmiştir. Şu halde ücretlerde ıstıra kuvveti olduğu gibi kalmıştır. İstatistikler üzerinde durmakta yanlış tefsirlere düşmek tehlikesi vardır. Bazı sanayide Japonların 10 saatlik mesaeğe mukabil bir Fransız Frangı ücret verdiği söyleniyor. Erkek ve kadın işçi için bu asgarî gündeliklerden sarfınazar etmek bile vasatî ücretin erkekler için 6 - 8 Frank arasında ve kadın amele için de 3 - 6 frank arasında dolaştığı şüphesizdir. Böyle bir ücret ise Japon ihracat emtiasının ucuza mal almasına çok müsait bir tesir yapıyor. Japonyada memur ve müstahdem tedariki de ucuzdur.

Alman malûmat doğru ise büyük teşebbüsler için lüzum olan bir umumî müdür tedariki için ayda 1500 - 2000 Franktan fazla bir maaş istenmiyor. Başmühendislere ayda 600 Frank veriliyor. Şu halde Japon sanayiinin masarifatı çok müsait hatlerde dolaşiyor. Bunun sebebi sadece ücret değil, aynı zamanda sanayi teşkilâtının basit ve çok az pahalı olmasıdır. Umumî fiatları düşürmek suretile binnetice Japonya emtiasının ucuzluğunu temin eden diğer unsurlar da vardır. Japonyada imbisara tâbi olmayan kömür ve elektrik kudreti fiatları da gayet bariz şekilde ucuzdur.

Rusya'da Radyo

Leningrat istasyonu müdürü Mişel Druskin Monde mecmuasında Rusya radyo teşkilâtının pek mühim hizmetlerinden bahseder şayanı dikkat bir yazı çıkardı. Bu yazının özünü gazetemi-ze geçiriyoruz:

Rusyada hemen her umumi yerde bir radyo makinesi vardır. mevzuların yarısı terbiye, iktisadî, siyasî meselelere aittir. Ayrıca Rus radyosu sesli gazete işi görür. Bunda musiki her metne bir türlü arkadaşlık ederek onu canlandırır. Meselâ Çinden bahseden sözlerle birlikte Çin musikisi işidilir. Rus radyosu hem bir gazete hem de bir mekteptir. Rus radyo yaymalarının yüzde otuzu da umumî terbiye bahisleridir. Bu yaymalar dağınık ve yalnız parçalar olacağına Radyo-Üniversite noktasında billurlanan bitişik derslerdir. Bu dersler ilk sene üç bin talebe bulmuştur. Fakat 1929 - 30 da bu talebenin sayısı 28 bine çıkmıştır. Talebe yaptığı vazifeleri düzeltirmek için Radyo Üniversiteye gönderir. Rusya'da radyo ile terbiye işi gittikçe ilerlemektedir.

Japon vaziyeti iyiden iyiye tetkik edilecek olursa Japon emtiası ucuzluğunu sadece Yen'in kıymetten düşmüş olmasına ve ücretlerin azlığına istinat etmediği görülür. Bu ucuzluk aynı derecede ısrar ve metodla takip edilen bir rasyonalizasyona tabidir. Bilhassa teşkilâtta bu hususiyet Japon iktisadiyatına bugünkü vaziyetini verir. Japon hâdisesi, şimdiye kadar bize yabarcı kalmış olan memleketlerde şahsî teşebbüsün sanaat ve yüksek sermayedarlık fikrinin intişarını gösteren en parlak ve belki de en mühim bir hâdiseye misalinden başka bir şey değildir. Japonla ile yapılan bütün muahadelerin feshedileceğinin ilâmü gümrük mücadeleleri ve boykotajı bir hakikat ve samimiyet âmili olmuşlardır. İngiltere, Japonya'nın huşunetinden bahsediyor. Fakat Ottawa konferansı ve Sterling'in kıymetten düşürülmesi Japonya'nın tahakkuk ettirmek arzusunda bulunduğu ticarî gayeleri ihtiva etmiyor muydu? Dünya Afrika ve Asya kıtalarının uyanmasının kabul ettirdiği yeni ve başka iktisadî teşekküllerle yeni bir muvazene bulmaktadır. Bilhassa bu hâdiseye dünya medeniyet ve iktisadiyatına hulûl kabiliyetinde bulunan ile Asya kıtası için evliyyetle vakidir. Japonya'nın hâli tarihin bu yeni devrinin çerçevesine girer.

Alberto de Stefani-Corriera
Della Sera

VE İKTİSAT HABERLERİ

Gorki, İnsan ve İhtiraslar

Yarımın edebiyatının düsturunu ifade etmek istiyen beyanname ve yazısında Maiksm Gorki edebiyatla ilmin elele vermesi kaidelerini koyduktan sonra, son zamanlarda pek sevmeğe başladığı bir meseleye tekrar dönmekten çekinmiyor: « muharrirler ilham unsurlarını hileli ferdi saadet veya ihtiras meselelerinin dışında aramalıdır. » Aşikâr ki bunu söylerken biz garplıların ve küçük burjuvaların hileli meselelerde tıkanmış kalmış olduğumuzu kastediyor. Biz maziyiz, inhitatız, tekrarcıyız. Gorki'nin vaziyetinde büyük bir kin var, bu « acaip ve çok büyük » adamın anlaşılması için onun slavcılığı bilhassa garbe karşı düşmanlık teşkil ettiğini unutmamak lâzımgelir. Buna hayret etmemelidir, çünkü Dostoyevski bile bu ifrattan kurtulamamıştır. Rusların ruhunda daima bir nevi ırki mesihlik bulunmuştur, ve bu his ekseriya garip şekiller almıştır. Rus düşüncesinde bazı karışıklıklar vardır. Bir nevi zühdi bakıma göre ferdi saadet meselesinin ikinci derecede kalması ve hatta mağşuş görünmesi mümkündür. Fakat bu sözü aynen ihtiras meselelerine de teşmil etmek tamami saçmadır. Çünkü bu mesele haddizatında mümkün ve muhtemel olan her türlü münakaşaya, aynı zamanda her devrin sarsıntularına mukavemet edebilecek meseledir. İhtirasları tanımak muharririn, değişmez ve yegâne mevzuu olan insanı tanımak ile karışır. Thomas'tan Kempis'e ve Prosper Merimée'ye, Eshilevs'den André Breton'a, Esope'tan Novallis'e, İncil'den Wuillorz'a kadar bütün muharrirler bu mevzuu kullanmışlar; bundan başkasını kullanamamışlar, hatta mistisizimin ve şiirin geniş kapısından kaçıklarını zannettikleri zamanda bile yine noktayı hareketleri olan bu mevzuu dönmüşlerdir. İnsanı bilmek onlara kâinatın anahtarını vermiştir. Gerisi hikâyeden başka bir şey değildir ve çabuk geçer birecessüs alâkasından başka bir şey vermez.

(N. L.) Francis de Miomandre

Pariste açılacak 1937 sergisi için

Pariste açılacak olan «1937 Tezyini sanatlar, İşçi ve köylü hayatı sergisi» için şimdiden hazırlığa başlamışlardır. İşin teknik ve malî yüzleri üzerinde alâkadar makamlar tetkikler yapmaktadırlar.

Teşkilâtsizliğin zararları

Adliye binası felâketinin elemile kalbim sızlarken elime geçen frenk gazeteleri de, ilmi sebebini biraz sonra anlatacağım mühim bir Paris yangınından bahsediyorlardı.

Biri idari diğeri ilmi ihmallerden meydana gelen bu iki yangın üzerinde durmağı ve okuyucularıyla dertleşmeğı muvafık buldum.

Son 25 sene içinde (Çırağan), (Babiali), (Adliye) gibi üç mühim resmi daireyi mahveden alevlerin korkunç hayalleri halâ gözümün önündedir.

Bu tarihi binaların üçü de zararını anhyarak terkedemediğimiz - bir gaflete kurban gitmişlerdir.

Böyle felâketler tekerrür ettikçe alâkası olan daireler faaliyetine geçer, kabahatli olanları arar; fakat istinat edilecek dahili talimat maddeleri bu gibi işlerle mükellef ve mesul makam ve şahıslar gösterilemediğinden haftalarca devam eden tahkiklerden emsaline ibret olacak bir kanuni netice çıkmaz. Bir iki biçare hademenin işten el çektilmesi gibi idari cezalarla iktifa edilmek mecburiyeti hasıl olur.

Resmî ve umumî binaları temiz, sıhate muvafık vaziyette tutmak, kazalardan afetlerden korumak, hademenin çokluğu ile değil, ancak tertip ve intizam altında idare edilmeleri ve görevleri işlerin iyi kurulmuş bulunmalarıyla mümkün olur.

Başlarında mes'uliyeti hakkile takdir eder çalışkan ve iradesi kuvvetli bir dahiliye müdürü bulunan bir miktar hademe adetleri yüzlere varan başı boş insan kültesinden elbette daha temiz iş görür.

Sıkı ve makul teşkilâta bağlanmamış, yüksekçe maaşlı aklı başında bir müdürün idaresine verilmemiş kuru kalabalıktan hiç bir fayda gelmeyeceğini - geçirdiğimiz acı tecrübelerden ibret alarak — Takdir etmek lâzımdır.

Önüne geçilemeyecek dereceyi bulmadan (Çırağan) yangınının çıkardığı hafif dumanlar, ta Üsküda'dan görüldüğü halde bina dahilinde vazife başında bulunan hademelerden hiç birinin dikkat nazarını bile kendine çekmemiştir.

Amerikancılık

Les Nouvelles Littéraires :

Figaro soruyor: « Amerikan medeniyetinin lehinde misiniz, aleyhinde mi? Bunun kadar « günün meselesi » olan bir sual bilmiyorum. Şu muhakkak ki bu mesele kadar güç ve mudil olanı yoktur. Bu suale cevap vermek için bir cilt yazı yazmalı. Bu cilt yazılıp bitti mi, derhal bir ikincisini daha yazmak lâzım gelir. Çünkü birincisi ile ikincisinin intişar fasılasında, iki kıt'a arasındaki münasibet ve hayat şeraiti çoktan değişmiş olacaktır.

Netice itibarile bütün mesele, bu baş döndürücü « oluş » tan, bu sonu gelmiyen tahavvüllerden ibaret değil midir?

Eğer biz bu vaziyetin mütalâasında kendi Lâtin veya Avrupalı zihniyetimizin zaviyesini esas ittihaz ederssek, (zira garp medeniyeti esas itibarile lâtindir) Amerikan olan her şeyin fikrimizi de hislerimizi de rencide ettiğini farkederiz. Bu adamlar her şeyi bizden başka türlü görüyorlar. Bizimkinder çok ayrı bir hayat telâkkileri, bir ülküleri olduğu gibi manevî benliklerinin ve ruhlarının da teşekkül ve inkişaf tarzları başkadır. Düşünüş tarzlarının bize aykırı gelmesi yarattıkları muhiti ve içinde yaşadıkları havayı yadırgamamıza sebep oluyor. Eğer biz Amerikalıların iktisadî tahakkümüne boyun eğiyor ve bu vaziyete intibak ediyorsak bunu çarnaçar ve zorla yapıyoruz. Hatta o derece cebrinefs ediyoruz ki bu bizi icbar ettikleri yorucu ve nafils cehdi ancak bütün kuvvetlerimizi tüketerek yapılabiliyor.

Fakat acaba bu tahammül yıpratıcı vaziyet ne zamana kadar

sürebilecektir? Belki de bu garip hal bir buhran'dan başka bir şey değildir.

İşte her hangi bir ihtilâf vukuunda, çarpışan kuvvetler beyninde bir muvazene teessüsüne doğru gidilir. Daha doğrusu mevcut kuvvetler arasında müteakabil nüfuz ve hulûl münasibetleri teşekkül eder. Biz ise, artık Amerikancılıkla o derece meşbuuz ki artık usandık. Hiç olmazsa muvakkat bir zaman için tahammüle kuvvetimiz kalmadı. Mamâfi belki de bu usanç devri geçer. Zira temessül kabiliyeti henüz çok büyüktür.

Amerika'ya gelince: O da kendi hesabına şimdiki tekâmülün aksi istikamette olan bir tekâmüle tâbi olması icab ediyor. Çünkü Amerika, bize yüklettiği filim, makine ve sairesi ile beraber yine bizlere benimesettiği eski pragmatik mefküresine artık kendisi de iman etmez oldu. Mahut «Babbit» mutantan rahat ve huzuru içinde can sıkıntısından ölüyor. Bir zamanlar elimizden çekip aldığı geniş zaman, hayal, sükkunet, tatlı ve telaşsız bir hayatın lezzeti gibi şeylerin kıymeti olup olmadığını kendi kendine sorup tereddüt ediyor. Şüphe yok ki kendisini daha mütekâmil ve binnetice daha medenî ve olgun bir hale getirip bu soruların cevabını bizden isteyeceği güne çok kalmadı. O zaman gelince bizim de bu soruların cevabını unutmamış bulunmamız pek şayanı arzu hem de oldukça muhtemeldir. Fakat, şayet bu böyle olmaz da biz de ne cevap vereceğimizi bilemezsek, işte bu bizim için tarihin en acı bir istihzası olur.

Francis de Miomandre

Hele (Babiali) yangını hademe teşkilâtsizliğinin korkunç zararlarını gösterecek en canlı ibretlerdendir. Vaktile bu koca binanın muhtelif daireleri arasına bir daireden çıkan yangının etrafa sirayetini mani olmak için demir kapılar yapılmıştı. Malûm felâket esnasında bunları kapamak kimsenin hatırına gelmediği gibi zabıta da yangının zuhur ettiği saatte bu vazifenin hademelerden hangisinin nöbetine tesadüf ettiğini gösterir delil ve vesika mahiyetinde nöbet cedvelleri ele geçiremedikleri ve sözlerine itimat edilir bir iki zat

da böyle bir şahadette bulunmadığı için — çok haklı olarak — hiç kimseyi mesul edememişlerdi.

Her şeyde olduğu gibi temizlik tarzlarında da asrileştirdiğimiz şu sıralarda, otel, apartman, lokanta, sinema, tiyatro ... gibi umumî müesseseleri idare edenlerle bir de ev hanımlarına gayet dikkatli bulunmaları ve istimal edecekleri maddeleri, ilmi mahiyetlerine tamamen vakıf olmadıkça kullanmamaları ehemmiyetle tavsiyeye lâyık bir keyfiyettir.

Abdülfeyyaz Tevfik

TİYATRO PİYESLERİ VE HİKÂYE

MATUSALEM

(2 Perdelik piyes)

Perde I

Sahne patriyark Henok'un evinde ve tufandan 2 - 3 asır evvel cereyan eder.

Perde açılırken, komşu patriyarkların zevceleri tahta iskemleler üzerinde otur- maktadırlar.

Kapı çalınır. Bir hizmetçi gidip açar.

Hizmetçi — Sen kimsin?

Yabancı — Ben bir yabancıyım. Hem oyle bir yabancıyım ki ancak kitabı mukaddes mevzularına lâyık derecedeki hal ve vaziyetlerin istişaresinde beni muhatap adde- derler.

Hizmetçi — Öyle ise ne gü- zel tesadüf! Ben de bu muhataba dert anlatmakla mükellef olan bir emekdarım.

Yabancı — Eğer aldanmıyor- san, ben şimdi babası Yered ve büyük babası da Mahalahel olan meşhur Henok'un evindeyim, de- ğil mi?

Hizmetçi — Maşaallah!.. Bu ne malûmat!

Yabancı — Şüphesiz. Çünkü gelmeden evvel bazı şeyleri tetkik edip öğrendim. Aynı zamanda Henok'un zevcesinin dünyaya çocuk getirmek üzere bulduğundan da haberim var.

Hizmetçi — Evet, bu haber doğru, hatta erkek olması temenni edilen bu çocuğun ismi bile şim- diden bulundu.

Adına «Matusalem» denecekmiş.

İçeriden inilttiler işittir.

Yabancı — (bir müddet kulak verdikten sonra) : Evet çocuk doğur- mak ağrısız olmaz kıl Kadiri mut lak sözünü yerine getirdi, zira Adem'in karısına da «iztiraplar içerisinde kıvrınacaksın» deme- miş miydi?

Hizmetçi — Ha, tamam! Şu mahut bahçe meselesinde, değil mi?

Yabancı — Bu mesele halâ tavsamadı, gitti... ne dersin?

Hizmetkâr — Hiç tavsar mı, canım? Bilâkis. Yalnız bu hikâyeyi herkes kendine göre uydurup du- ruyor... Üstüne tafsilât da ilâve ediyor.. Şimdi de ortalığı fesada verenin bu olduğu rivayet ediliyor. Fakat şu gelen sesleri işitiyor mu- sunuz? Çocuğun doğması yaklaştı.

Bir kadın — Acaba içerki oda- da bizim de bir yardımımız doku- nabilir mi?

Hizmetçi — Hâyhay efendim, Buyurun. Esasen hanımları içeriki odaya almaklığımı tenbih etmiş- lerdi.

Tristan Bernard bugünkü Fransız komedyâ muharrirlerinin ve hikâyecilerinin en ta- nınmışlarından. Bilhassa zayıf ruhlu adamlar tasvir etmekten, paradoksal vazî- yetler ihdas etmekten hoşlanır. Eserlerinin bir kısmı türkçeye de tercüme edilmiştir.

Kadınlar kalkıp tehâlükle içeriye girerler, Yabancı ile hizmetçi bir müd- det sukût ederler. Biraz sonra kadınlar- dan biri odadan çıkar.

Bir kadın — Çocuk doğdu, hem de erkek... Amma pek cılız birşey. Nasıl da büyütecekler, bilmem.

Birinci perdenin sonu

Perde II

Dokuz yüz sene sonra

Aynı dekor

Yol gösterici, (ziyaretçilere) :

— İşte şimdi zaman Baba'mızın muvaffakiyetli rakibi, meşhur Ma- tusalem'in kabul salonunda bulu- nuyorsunuz. Burada gördüğünüz tertibata onun ta doğumundan beri hiç dokunulmamıştır. Zaman za- man, yani her iki asırda bir, onun ellinci seneyi devriyesi kutlulanır. Ve eşya yenileştirilir. Eskiler ise müzayedeye çıkarılıp oldukça pa- ra getirir. Çünkü eskiliklerinde şüphe yok. İşte ev sahibi geliyor.

Matusalem içeri girer. Halâ eski güzel endam oldukça yerindedir. Gü- müşli sakalı göğsünün üzerine yayılmak- ta, fakat bu güzel sakala iğretli hiç bir şeyin girmediği pek o kadar muhakkak değildir

Yol gösterici — Efendim, bu kimseler sizi ziyarete gelmiş olan seyyahlardır.

Matusalem seyyahların kendisine doğru yaklaşmaları için işaret eder seyyahlar sukût ederek yaklaşır.

Matusalem— (İçlerinden birisine hitabederek):

Kaç yaşında olduğumu tahmin edersiniz?

Seyyah mâhcup, mâhcup ses çıkar- madan durur.

Matusalem — Tam 900 yaşında- yım. Ne dersiniz ?

Seyyah hiç bir şey söylemeksizin ba- gını sallar :

Bir kadın seyyah — Efendim, bu mucize kabilinden bir şey. Hal- buki ben sizin ancak 350 yaşında olduğunuzu tahmin ediyordum.

Matusalem — İşte gördünüz mü? Tam 900 yaşındayım!..

Burada fevkalâde bir beyanatta bu- lunacak hissini verir. Bir kolunu havaya kaldırır. ayaklarının uçlarına basarak hafifçe kendini yükseltir) 900 yaşında

Yol gösterici — müsafirlerimiz bel'ki resmi kabülde hazır bulun- mak arzu ederler. Resmî kabul bu gündür. Yani Matusalem fendimiz dünyanın dört bucağından kalkıp yüksek hikmetinde danışmak için bütün ilmi ve edebî zümreler namı- na gelen elçileri huzuruma bugün kabul eder.

Bir seyyah kadın — Ah! Şüp- hesiz böyle bir fırsat kaçırılmaz.

Yol gösterici — O halde sağ tarafa geçelim.

Seyyahları yavaşça sahnenin bir tarafına doğru götürür. Bu esnada bir tahta parçasının oyulmuş diğer bir taht- parçasına sürülmesinden husule gelen garip bir gürültü işittir. Yedişer kişiden mürekkep yedi zümreye ayrılmış bulu- nan heyetler içeri girer. Elçiler selâm makamında eğilirler. Rapor okumağa memur olan Patriark muavini az sonra içeri girer. Matusalem'in yanına otu- rur ve şöyle söyler.

Patriark Muavini — Burada mevcut olmasıyla muftehir oldu- ğumuz muhterem ve aziz Matu- salem bize tevdi edilmiş olan iki projeyi tetkik etmiştir. Birinci pro- jenin ismi: Seslerin zaptıdır. Bu projenin sahibi seslere tekabül eden bir takım işaretler tasavvur ediyor. Bu işaretler bir tahta par- çasına nakşolunacak. Bu tahta parçasını tetkik etmek suretiyle bu işaretleri ve bu işaretlerin te- kabül ettikleri sadaları bilen kim- seler bu sesleri sıra ile kendi ses- leri ile yeniden husule getirebile- ceklermiş. Halbuki daha bundan altı asır evvel muhterem Matusa-

Andaval Palas

Yazan : İsmail Hakkı

Bu eseri gelecek nüshamızdan itibaren tefrika edeceğiz. Andaval Palas fars biçiminde yazılmış bir tezdirdir. Yalnız başına teknik, yalnız başına konfor ile asrî bir cemiyet olamaz. O, kafa ve gönül birliğinin eseridir. İçerisinde türlü devirlere mensup tipler tkşıyan, her birisi bir şey söylemesini bilen, fakat hiç biri ötekinin söylediğini an- lamıyan insanlardan yapılmış bir cemiyet sağ bir cemiyet değildir. İşte Andaval Palas bu tezi müda- faa etmek için yazılmıştır. İçinde her değişme buhranı geçiren ce- metin içinde görülen delileri, has- talar, densizleri, türediler göre- ceksiniz. Güzellik, doğruluk, eyilik kıymetlerine mutlak olarak bağ- lanmış olan bir bakıma idealist, fakat bir bakıma ütöplast adam- lar vardır. Müellif bu eseri gü- zidelerin dar ve sıkıcı diliyle yaza- cak yerde, halkın açık ve tok diliyle yazmış, piyesinin âlemhar- cı bir piyes olmasını istemiştir.

lem'e tıpkı buna benzer bir proje getirilmişti. Fakat hiçbir netice vermedi. İkinci proje Bu, müsavice- samette iki yuvarlak tahtanın iki- sini birden ve aynı zamanda dön- dürebilecek olan hususî tertibat sayesinde işletmek proje- sidir. Bu iki yuvarlak tahta, orta- sında bir uzun tahta değnek ge- çen bir delikle delinmiş tulu- nuyorlar. Bu tertibat sayesinde er- zak sandıkları ağaç dalları ve çöp sepetleri daha kolay nakledilebile- cekmiş. Halbuki muhterem Mat- usalem, uzun ömrünün muhtelif devirlerinde bu kabil birçok teşeb- büslere şahit olmuş ve bunların hiç birisinden bir fayda hasıl oldu- ğuna kanaat getirememiştir. İşte, huzura kabul merasimi bitmiştir. Hep birden « Yaşasın Matusalem! » diye bağırsınız. Bu- nunla kendisine karşı hayranlığınızı ifade etmiş ve raporu da kabul eylemiş olduğunuzu ifade etmiş olacaksınız.

Herkes — Yaşasın Matusalem!

Matusalem derin bir sukût içinde çıkar. O gittikten sonra, hususî mükâle- meler başlar.

Murahaslardan biri diğerine yavaş sesle :

— Ölüm ne güzel bir müessisedir!

Tristan Bernard

KİTAP VE YAZI HABERLERİ

Türkçe seçme kitaplar

Türkçede herkesin okuması lâzım olan kıymetli ve istifadeli kitapların bir listesini basıyoruz. Bu kitaplar türkçe neşriyat arasında Yeni Adam'ın yazı heyeti tarafından iyice tetkik edildikten sonra seçilmiş ve Türk okuyucuları için faydalı görülmüştür. Kıymetli bir kütüphane yapmak isteyen analar, babalar, mektep adamları ve bütün okuma meraklılarına tavsiye ederiz.

Ahmet Haşimin şiirleri		125 K.
Cahit Sıtkı	Ömrümde sükût (şiir)	30 »
Faruk Nafiz	Bir ömür böyle geçti (şiir)	150 »
»	»	100 »
»	Bir demette beş çiçek	50 »
»	Yangın	50 »
Necip Fazıl	Ben ve ötesi (şiir)	100 »
	ciltli	125 »
Peyami Safa	Bir tereddüdün romanı	100 »
»	Fatih - Harbiye	»
»	Sabahsız geceler	50 »
»	Hep senin için	50 »
Mahmut Yesari	Su sinekleri	150 »
Nazım Hikmet	Benercî kendini niçin öldürdü? 75, ciltli	100 k.
»	Kafatası (piyes)	75, ciltli 100 k.

Ucuz ve kıymetli kitaplar

W. Bagehot:	Lois scientifiques du developpement des nations, ciltli, 1885, 243 s.	110 K.
Ph. Cellerier:	La Doctrine de I, Evolution 1927, 432 s.	100 K.
P. Chanlaine:	Les Horizons de la Science 1928, 242 s.	45 K.
Cmte de Chesterfield:	Lettres à son fils 4 cilt, 160, 1812	125 K.
Edmund Gosse:	Histoire de la Littérature anglaise td. de l'anglais par Henri Davray 80, be ciltli, 1900 XIV, 428 s.	100 K.
E. de la pa. Hautière	Psychologie appliquée a' l'education 10 o, bez ciltli, 1888 Vi, 410s.	60 K.
Felix Le Dantec	De l'Homme à la Science 16 o, 1917, bez cilt, VIII 302 s.	45 K.
Le Dantec La:	Lutte universelle 16 o. bez ciltli, 1917, 294s .	45 K.
Friedrich Ueberweg:	Grundriss der Geschichte der Philosophie 80, 3 cilt, bez ciltli, 1920	1200 K.
Dr. Serge Voronoff:	La Conquête de la Vie 16 1928 228 s.	40 K.
H. G. Wells:	La Découverte de l' Avenir et le Grand Etat, trad de l'anglais par Henry Davray 16, o 1913, 262 s.	40 K.

Okuyucularımıza

Çocuk, gençlik ve terbiye işleri için soracağınız suallere, sahifalarımızda kısaca cevap verilecektir. Çocuklarınızın terbiyesinde, gençliğin idaresinde terbiye uğraşmalarında uğriyabileceğiniz güçlülüklerden kurtulmak için size yardım etmeye çalışacağız. Bunun için kısa ve açık yazılmış bir mektupla müracaat etmelisiniz. Suallere arih sırası e cevap verilecektir.

Haftanın Bibliyografyası

Max Raphael:	Proudhon, Marx, Picasso	12 Fr.
Ou İtaï:	Le Roman Chinois (préf. Fortunat Strowski)	18 Fr.
H. Luc et E. Bertrand:	La pensée française et européenne des Origines à la Renaissance	20 Fr.
Christian Sénéchal:	Les grands courants de la Littérature française contemporaine	24 Fr.
Maurice Caullery:	La Science française depuis le XVIIème siècle	10 Fr. 50
Jean Rostand:	Les Sciences (tableau du XX éme siecle) 1900 - 1933	30 f.
R. Aron et A. Dandieu:	La Révolution nécessaire	15 f.
Bernard Lavergne:	Le Gouvernement des Démocraties modernes. La necessite du double suffrage. Suffrage individuel et suffrage social.	
Georges Renard:	L' Institution (fondement d' une rénovation de l' ordre social)	12 Fr.
Alfred Loisy:	La Naissance du Christianisme	36 „
»	La Religion d' Israël	30 „
Maurice Maeterlinck:	La Grande Loi	36 „
Robert Bigo:	Les Bases historiques de la Finance moderne	10 56
Marc - Aurele:	Pensées pourMoi-même (trad-nouv)	12 „
Henri de Régner:	De Mon Temps	12 „
Dr. andré P. S. Beley:	L' Enfant délinquant (pathogénie et prophylaxie de ses actes anti-sociaux	25 „

Şarka ait çok kıymetli eski bir seyahatname

Corneille Le Bruyn, Voyage au Levant, c'est-a-dire dans les principaux endroits de l'Asie-Mineure, dans les Isles de Chio, Rhodes, Chypre etc.. De même que dans las plus considérables villes d' Egypte, Syrie et Terre Sainte 5 cilt, in-4, 1725, Paris

Çelik üzerine işlenmiş pek çok resimleri vardır meşin ciltli 50, lira Avrupa kitap listelerinde 100-120 lira kıymetiyle gösterilmiş olan bu çok mühim eseri mecmuamız yarı fiatla verebilecektir.

Okuyucularımıza

I - Bu kitaplardan satın almak isteyenler idarehenemize müracaat etmelidirler.

II - Taşradan isteyen okuyucularımıza posta ile göndeririz.

III - Taşra siparişleri günü gününe postaya verilir.

IV - Sipariş bedellerini peşin göndermek şarttır

V - Bu işler için "Yeni Adam Kitap Servisi", adresine müracaat olunur.

İnsan oğlunun hiç değişmeyen bir temeli: açlık.

TİYATRO, SİNEMA VE RADYO

Schumann ve mecmuası

Ondokuzuncu asırla beraber Almanya'da edebiyat ve sanatın her sahasında eskiye karşı açılan mücadele hat bir şekil almış, bu fırtına ve atılış devrinin (Sturm und Drang Periode) yorulmaz sanatkarları, pek yeni bir devir yaratmışlardı. Komşu memleketlerin bir çoğuna sirayet eden ve Madam de Staël (1766-1817) vasıtasıyla Fransa'ya da romantizmi aşılıyan bu yolun ilk müjdecilerinden Goethe ve Schiller, kendi görüş ve duyularını, Beethoven yoluyla Richard Wagner'e ve nihayet bugüne bağlarlarken, yine bu devrin yarattığı bir kaç mütevazı sanatkar da, gittikçe tehlikeli vaziyet alan kötü bir sanat meşgalesine mücadeleye ahdetmişlerdi. Bu mühim tezadın en gürültülü bir anında Laypçig de duyulan bir ses bütün nazarları kendine çekti. Bu ses genç ve mücadeleci santkar Robert Schumann'ın sesi idi. Schumann müessir ifadesine bir kaç mefkûre arkadaşının yardımile tesisine muvafık olduğu yeni musiki mecmuasını « Neue Zeitschrift für Musik » tercüman etmiş (1834) ve ansızın beliren bu yalancı sanatkarlarla boğuşmağa başlamıştı.

Sanatkar, bir yandan yeni devrin nurile aydınlanıyor, bir yandan da Fransa'da birkaç Alman mültecisi tarafından, Alman sanatı namına işlenen cürümleri vatanının bazı yerlerinde kökleşen kötü teşekkülleri temizlemeğe ve boğmağa çalışıyordu. Bu esnada yanlış bir parmak jimnastiğinin tevhit ettiği hastalık dolayısıyla, sanatkarın sağ eline yapılan bir ameliyattan sonra, sanat dünyası piyanist Schumann'ın yerine bestekar ve muharrir Schumann'ı tes'ide başlamıştı. Nihayet bu zafer, sanatkarı pratik sanat meşgalesinden tamamen uzaklaştırarak sarf nazari bir faaliyete bağladı.

Mecmuacılığın altıncı senesinde (1840) Jena Üniveristesinde felsefe doktoru olan Schumann, 1845 te hayatının son senelerinde tamamilen cinnete dönen asabî bir buhrandan sonra, gazetesini Pr. Breudel e devrederek mücadeleden büsbütün çekildi.

Schumann on bir sene büyük mavaffakiyetle idare ettiği bu mecmuada; edebî muhayyilesinin yarattığı üç mevhum şahsa, zamanı kırtık ettirmek suretile birçok fairesiz teşekkülleri kökünden yıktı. Sanatkar bu üç muhayyel şahıstan; zamana ve herşeye hayran olan Cusebius ile şiddetli ve

Firmin Gémier'in Ölümü

Büyük Fransız aktörü ve sahneye koyucusu Firmin Gémier teşrinisaninin 26 ncı günü gecesi kalpten ölmüştür. Firmin Gémier Almanların Max Reinhart'ı ve Rusların Meyerhold'u kıratında bir sanatkarıdır. Firmin Gémier aktör fikrini ve vazifesini politika ve beynelmilel adam fikirlerine karıştırmış, dünya sahne sanatkarlarının birleşmesi için çalışmış orijinal bir adamdır. Hakikatçi dehasıyla Fransız sahnelerinin hemen her işinde kudret ve muvaffakiyet göstermiştir.

bedbin bir kritikci olan Florestonu musallat eder ve uzun kavgalardan sonra, üstat Paro vasıtasıyla her ikisinin arasını bulmağa ve fikirlerini telife çalışırdı. İşte Schumann bu üç mevhum şahısla bir çok hakikî işler gördü. Hattâ bu muhayyel mücadelelerine bizzat Davutcular (Davidsbündler) tesmiye ettiği bu muhayyel mücadelecilere günün birinde inanan Schumann; dostlarına yazdığı o ateşli mektuplarının altını çok kerre Floreston diye imzadan da kendini alamamıştır.

Müteakip hayatında muhtelif eller tarafından idare olunan bu ilim ve sanat mecmuası bu ay tam yüzüncü yaşını bitirdi (Zeitschrift für Musik). Hemen iç kapağında, gayesinin « Alman sanatına yeni bir ruh vermek » olduğu zikredilen bu asırlık mecmua, doktor Alfred Hanss, Fritz Stege ve Hermann Manger gibi kıymetli yazarlarının gayretile; mücadele Schumanncılığı götürmekte ve gelecek asırları da aşmağa hazırlanmaktadır.

Cevat Memduh

Sinemanın iki gidişi

Pierre - Henry Prust, Comoedia gazetesine yazdığı bir makalede sinemanın iki gidişinden bahsediyor. Sinemanın her iki gidişine örnek olarak iki yeni filmi alıyor. Biri Henri Decoin'in « Les Bleus deciel » adlı filmidir. Öteki Jean Tarrid'in « Etienne » adlı Jacques Denal'in piyesinden çıkardığı filmidir. Birinci film sinema sanatının bir hareket ve hayal sanatı olduğunu gösteriyor. Bu türlü filimlerde diyalok ikinci derecede rol oynuyor. Halbuki hayaller ilk ehemmiyeti kazanıyor. İkinci çeşit eserlerde mühim olan temsildir. Burda hareket ve hayal ikinci plâna geçiyor. Bu türlü filim, filimlenmiş bir piyesten başka bir şey değildir. Acaba bu makalenin sahibi olan Perre - Henry Trust'ün düşündüğü gibi bu iki gidiş sinemada ayrı iki çeşit ve tabiat mı olacaktır? Bunu hiç zannetmiyorum. Sinema sanatı filimlenmiş tiyatro sanatı değildir. Sinemanın kendine göre imkânları, terkip ve telkin kabiliyetleri vardır. Her yeni teknik kendisiyle birlikte yeni bir sanat da getirir ki eskilerinin devamı olmaz. I. H.

Yeni musiki ve radyo

Telsizin Avrupa'da en ileri gittiği yer orta Avrupa memleketleridir. Radyo meselesi Avusturya, Macaristan, Almanya, Polonya'da büyük alâka uyandırmaktadır. Yeni musikinin radyo tabiatine uyup uymıyacağı meselesi de vardır. Arnold Schuenberg'e göre İngiliz ve İtalyan merkezleri müstesna olmak üzere ötekilerin çalışması memnun edici bir halde değildir. Çünkü ağır eserler radyoya gelmiyor ve bunlar her kes için değildir.

Sinema Buhranı

Avrupa'da sinemacılık bir buhrana uğramak tehlikesi göstermektedir. Bunun sebebi sinema sanatının henüz kendini bulamamış olmasıdır. Halk eskisi gibi film ne olursa olsun bir kere görmek merakından kurtulmuştur. Sinema halkı eskisi gibi değildir. Tiyatro tekniğinin perdeyi tutması ve filimlerde söze çok yer verilmesi sinema sanatının kendi tabiatı içinde açılıp büyümesine engel sayılabilir. Şimdi bazı fikir adamları, tiyatronun yeni baştan dirileceğini ve eski canlılığını bulacağını zannediyorlar. Sinemanın tiyatroyu ortadan kaldıracağı hakkındaki kanaatler zayıflamıştır. Bilâkis sinemacılığın ilerilemesi tiyatronun hakikî vazifesini aydınlatmış bulunuyor. I. H.

Dalgın alim — Buraya neye geldim acaba ?

Yeni Adam'ı beğenenler ve sevenlere

YENİ ADAM Türk okuyucularının fikir ihtiyaçlarına daha çok ve daha iyi hizmet etmek istiyor. Bunun için yalnız bizim çalışmamız yétmez.

Her opuyucumuz, her arkadaşımız, okuyucu bulmak ve abone yazdırmak suretile YENİ ADAM'ı koruyacaktır.

Hepimizin tanıdığı bir çok insanlar, meptepçiler, düşünce ve havadis meraklıları vardır. İşte bu zatlerin haberlenmesi lâzımdır.

YENİ ADAM bu okuyuculardan, arkadaş ve dostlardan dilediğimiz şudur: abone olabileceğini tahmin e ikleri zatlerin okunaklı isim ve adreslerini yazıp lütfen bize öndersinler.

Yeni Adam idarehanesi cumadan başka

hergün 10-18, e kadar açıktır.